

Dlaczego musimy działać teraz? Obraz zdrowia Polaków

- 01 Polki i Polacy umierają głównie na choroby związane z modyfikowalnymi czynnikami ryzyka:** wg OECD, za ok. 20% wszystkich zgonów odpowiada tytoń (średnia UE: 17%), kolejne 20% zgonów związane jest z nieprawidłową dietą (UE:17%), 8% - zanieczyszczenie powietrza (UE: 4%), alkohol – 6% (UE: 6%), siedzący tryb życia – 2% (UE: 2%).
- 02 Główna przyczyna śmiertelności:** Choroby układu krążenia (w tym zawały i niewydolność serca oraz udary mózgu) wraz z nowotworami złośliwymi odpowiadają za ponad **60% wszystkich zgonów** w naszym kraju.

Udary mózgu są najczęstszą przyczyną trwałej niepełnosprawności ludzi dorosłych. Często prowadzą nie tylko do niepełnosprawności fizycznej, ale też i intelektualnej – demencja naczyniopochodna.
- 03 Zgony, których można uniknąć:** Wskaźnik zgonów możliwych do zapobieżenia dzięki profilaktyce jest w Polsce **o 67% wyższy** niż średnia w Unii Europejskiej. W przypadku zgonów, którym można zapobiec dzięki skutecznemu leczeniu, wskaźnik ten jest **o 57% wyższy**.
- 04 Luka w długości życia:** Polacy żyją średnio **78,7 lat** – to o ponad dwa lata krócej niż statystyczny obywatel UE (81 lat).
- 05 Krótkie życie w zdrowiu:** Statystyczny Polak cieszy się dobrym zdrowiem tylko do **63. roku życia**. Oznacza to, że znacząca część naszej aktywności przypada na czas zmagania z chorobami przewlekłymi i ograniczeniami sprawności.
- 06 Skala zachorowań:** Każdego roku w Polsce odnotowuje się niemal **193 tysiące** nowych zachorowań na nowotwory i ponad 70 tysięcy udarów mózgu.

Wspólny mianownik: Styl życia i zaniedbane czynniki ryzyka

- 01 Potęga profilaktyki:** WHO wskazuje, że wyeliminowanie głównych czynników ryzyka pozwoliłoby zapobiec większości przedwczesnych zgonów z powodu chorób niezakaźnych.
- 02 Tytoń – najgroźniejszy kancerogen:** Dym tytoniowy odpowiada w Polsce aż za **2/3 wszystkich zgonów nowotworowych**. Szczególnie niepokoi popularność e-papierosów i tytoniu podgrzewanego wśród młodzieży. Z e-papierosów w Polsce korzysta już 21,2% chłopców oraz 23,4% dziewcząt w wieku 13–15 lat. Dla tytoniu podgrzewanego odsetki te wynoszą 9,7% w populacji chłopców i 10,4% wśród dziewcząt.
- 03 Choroba otyłościowa:** Około **20% przypadków nowotworów** ma bezpośredni związek z nadmierną masą ciała. W Polsce problem ten dotyczy już 70% mężczyzn i blisko połowy kobiet. Tylko w 2023 r. koszt refundacji procedur bariatrycznych w Polsce sięgnął ponad 123 mln zł (i stale rośnie).
- 04 Brak aktywności:** Według danych Eurobarometru aż **84% kobiet i 70% mężczyzn** w Polsce deklaruje, że rzadko lub nigdy nie podejmuje aktywności fizycznej czy sportu. Średnia dla krajów UE jest zdecydowanie niższa i wynosi dla kobiet 65% oraz dla mężczyzn 57%.
- 05 Alkohol:** Nie istnieje bezpieczna dla zdrowia dawka alkoholu. Tylko w 2016 roku konsumpcja alkoholu była bezpośrednio powiązana z ponad **7,2 tys. przypadków nowotworów** u Polaków.

Polskie Towarzystwo
Neurologiczne

Finanse: Profilaktyka to inwestycja, nie koszt

- O1** **Rażące niedofinansowanie:** Polska przeznaczona na profilaktykę zaledwie **1,7% wydatków zdrowotnych**, podczas gdy średnia unijna wynosi 4%.
- O2** **Przepaść w nakładach:** Średnie wydatki na profilaktykę w UE to **202 EUR** na mieszkańca – w Polsce kwota ta jest niemal dziesięciokrotnie niższa i wynosi zaledwie **22 EUR**.
- O3** Niewykorzystany potencjał podatku cukrowego: Wpływy z opłaty cukrowej (**ok. 1,4–1,6 mld PLN rocznie**) nie są obecnie wydzielone jako osobna kategoria budżetowa, co utrudnia ich efektywne wykorzystanie na walkę z otyłością.
- O4** **Zapaść w badaniach przesiewowych:** Odnotowujemy alarmujący spadek zgłaszalności na badania – udział w mammografii spadł z 41% w 2016 roku do **26,5%** w 2023 roku.

Wniosek: Zdrowie jako filar bezpieczeństwa

Doświadczenia pandemii COVID-19 oraz obecna sytuacja geopolityczna pokazują, że populacja obciążona chorobami przewlekłymi jest znacznie bardziej narażona na skutki kryzysów. Profilaktyka powinna być zatem postrzegana jako komponent bezpieczeństwa państwa i jego fundament odporności społeczno-gospodarczej. Inwestycja w „zdrowe lata życia” to realny zysk dla gospodarki, wynikający z wyższej produktywności i niższych kosztów opieki społecznej.

